

Vischnaunca
Tujetsch

Messadi

per la radunonza da vischnaunca

**da venderdis, ils 2 da zercladur 2023, allas 20.00 uras,
*ella halla plurivalenta Dulezi a Sedrun***

Tractandas:

1. Avertura
2. Protocol dils 16 da december 2022
3. Dissoluziun dalla Corporaziun schigentera solara da gliet Cadi
4. Lescha davart ils dretgs politics dalla vischnaunca Tujetsch
5. Lescha davart l'indemnisaziun dallas autoritads communalas e cumissiuns dalla vischnaunca Tujetsch
6. Elecziun dallas cumissiuns permanentas pil trienni 2023-2026
7. Orientaziuns
8. Varia

Suprastonza communal Tujetsch

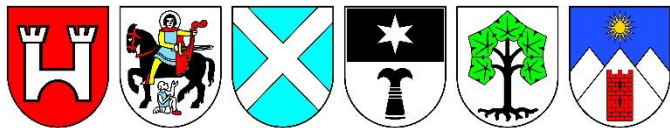
President communal
Martin Cavegn

Vicepresident communa
Guido Monn

Vischnaunca
Tujetsch

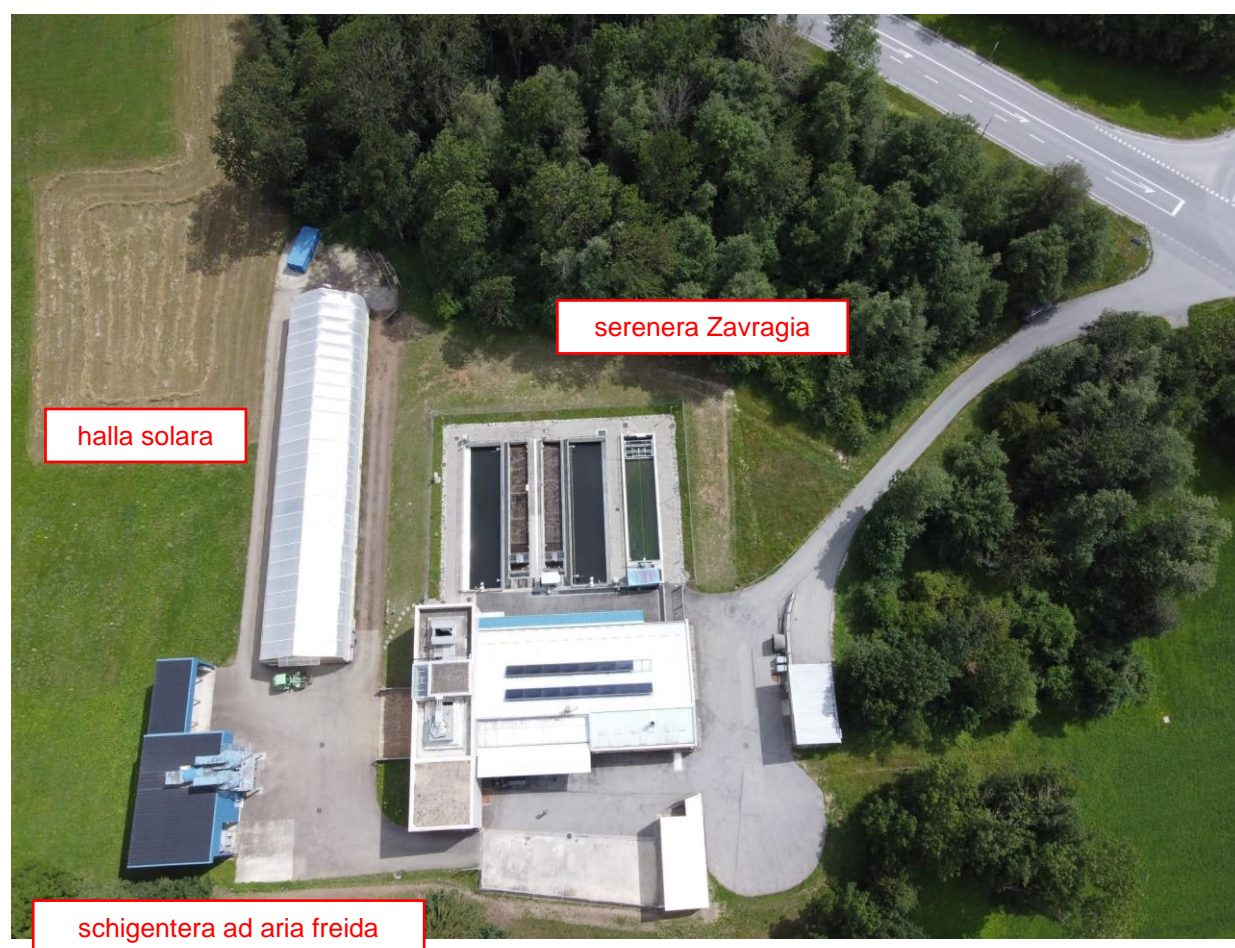
**Dissoluziun dalla
Corporaziun schigentera
solara da gliet Cadi**

Corporaziun schigentera solara da gliet Cadi (CSSC)

1. Situaziun da partenza

Dapi la primavera 2003 ei la schigentera solara da gliet Cadi a Zignau en funcziun e schigenta il gliet dallas sereneras da Sedrun, Disentis/Mustér, Curaglia, Zavràgia (Sumvitg/Trun) e Sorts (Breil). Problems technics da tuttas uisas han ils emprems onns dau fastedis al caumenaschi dallas schigentera ed era alla corporaziun. Il bien inschign dil caumenaschi e la beinvulientscha dallas delegadas e dils delegai dalla corporaziun han possibilitau ch'il gliet dallas sereneras dalla Cadi ha adina saviu vegnir schigentaus a moda ecologica per lu vegnir barschus u ella fabrica da cement Holcim a Vaz Sut ni ella barschera da rumians GEVAG a Trimmis.

schigentera solara (seniester) sper serenera a Zignau

Ils davos onns cun adina dapli e pli ferma aurasut a Zignau/Lumneins ein era las immissiuns da friads pils vischins s'augmentadas considerablamein. Las reclamaziuns dils direct pertuccai vegnan adina pli savens ed ein el cuntegn era adina pli pretensiusas.

Cheu entgins extracts da scrivers al president dalla corporaziun:

30.07.2020: “La fin matg 2019 essan secasai cun grond plascher en nies niev dacasa. Quei plascher ha denton buca cuzzau ditg. Beingleiti essan vegni cunfruntai cun friads penetrants neu dalla schigentera sil plazzal dalla serenera Zavràgia. Aschia ei in luftegiar nossa casa bu pusseivel sch’ins vul bu che l’entira casa fredda dad excrements. Pender ora resti per schar schigiar ei bu pusseivel. Guder nies curtgin ni seser sin lautget ei era bu pusseivel. Pliras visetas che havein envidau en han giu disgust cu ei han tratg en quels friads. Quels friads restrenschan a nus la qualitat da viver considerablamein. Vitier caschunan quels friads ina considerabla disvaletaziun da nossa immobilia.”

20.07.2022: “Dapi la cumpra da nossa casa a Tiraun, pia 4 onns pli tard essan aunc adina bu pli lunsch. Ei sa bu esser ch’ins rimna ils excrements da quasi l’entira Cadi per luvrar si els cheu en serenera e mulestar nus cun quels friads. Sentes bugen il sedustar dils da Mustér ni dils da Tujetsch, sche tuffas si leu taluisa entuorn ils hosps e turists!

Nus aczeptein bu pli ditg quels friads e pretendin che quella situaziun vegni migliurada immediat. Cass cuntrari vegnel jeu a sedustar giuridicamein encunter quella problematica.”

04.08.2022: “Ed inaga dapli sevolvel tier Tei pertucont la problematica dad emissiuns da tuffien neu dalla schigentera. Tier tut nossas pretensiuns che quei tuffien stoppi calar, turscheis Vus vinavon vecalias giu ella halla da schigentar, e quei bein savend che la situaziun si Tiraun ei bu surportabla. Gest uss en quella calira fissan leds da saver schar frestgentar giu nossas stanzas duront la notg. Quei ei pervia dil tuffien bu pusseivel, e nus luein quasi o era en casa e savein per quei quasi bu durmir.

Nus pretendin aunc inaga da desister **immediat** da quei prozes da schigentar per che nus sapien era viver e guder en ed entuorn nies dacasa.”

Constataziuns

Las immissiuns da friads dalla schigentera ein actualmein per temps, en special cu il gliet vegn mess ella halla solara e rasaus ora leu ed era en temps cun aultas temperaturas e cheutras era gronda svapuraziun dall’aua ord il gliet, fetg intensiv e cheutras era fetg mulestus pils vischins.

Mulestas da friads tier vischins san caschunar gronds problems d’acceptanza visavi il caschunader da quels friads, tonpli ch’ils sentiments mulestus ein plitost subjectivs e vegnan augmentai entras l’aversiun che crescha enviers igl indrez ed era enviers las personas responsablas per quel che fan ord optica dils pertuccai pil pli buca avunda per meglierar la situaziun.

Mo cun empermischuns da vuler cumbatter ils friads sa il problem buca vegnir sligiaus. Era miseraziuns dils friads e la definiziun da concentraziuns da friads che ston vegnir acceptadas dils vischins ei negina sligiazion, demai che l’acceptanza da friads fetg intensiv che disturban massivamein, era sche quei ei mo per temps limitau, vegn probabel mai ad esser avon maun.

Conclusiun

Ei sto vegnir anflau ina metoda co eliminar cumpleinamein las immissiuns da friads dalla schigentera. Mo aschia sa vegnir cuntentau ils vischins cumpleinamein.

2. Mesiras pridas per reducir las immissiuns da friads dapi 2018

2018

La cumparegliaziun dallas immissiuns da friads dalla CSSC cun quellas dad in menaschi da tratga da plirs tschiens pors tenor la recumandaziun digl institut da perscrutaziun per l'economia agrara e la tecnica agricola (FAT) [*Mindestabstände von Tierhaltungen*, FAT-Bericht Nr 476] muossa che la distanza tier loghens habitai fuss cheu sufficienta.

halla solara

halla solara endadens, davostier gliet aunc buca schigentaus

2019

La schigentera ad aria freida (SAF) vegn tschentada giu naven dil venderdis sera entochen igl gliendisdis endamaun.

In mied che duess eliminar igl amonium gia el gliet rar tier mintga serenera purtass bein ina migliur, ei denton nuscheivels per organissemms dall'aua. Ord quei motiv ei quell'opziun buca vegnida persecitada vinavon, tonpli ch'ills caumenaschis dallas sereneras ein fetg reservai viers l'applicaziun dad in tal mied.

In'emprova cun ina dosascha dad in mied da parfumar l'aria sortenta dalla SAF ha buca purtau il success giavischau. Il mied ei fetg cars ed in effect positiv ha buca saviu vegnir constataus.

2020

Igl atun 2020 ei in'apparatura da ionisaziun dall'aria entronta ella SAF vegnida montada. Las cundiziuns eran igl atun buca optimalas, aschia ch'igl effect ha saviu vegnir eruius per la primavera/stad 2021. Bein ei vegniu constatau in effect positiv, denton buca cuntenteivels.

La halla solara (HS) ei vegnida emplenida tenor basegns per suenter la fin d'jamna, quei per evitar ina concentraziun dad immissiuns durant la fin d'jamna. Plinavon ei il piertg da risvolver il gliet ella HS vegnius tschentaus en per suenter entgins dis da svapuraziun. Cheutras piarda la HS empau da sia efficienza, quei ch'ei denton supportabel pil menaschi.

2020/21

Dapi igl atun 2020 ei il gliet vegnius tractaus durant il process da pressegjar ellas singulas sereneras cun microorganismms effectivs. Il mied vegn springius sil gliet durant il pressegjar e mishedaus entras la spirala da transport. Quei mied vegn fermentaus dil causerenera Zavragia. Igl effect ei pulit empermettents, denton buca sufficientes avunda. Ord quei motiv stuess il dosagi vegnir augmentaus.

Demai ch'il gliet vegn presseggius 3 gadas ad onn ellas differentas sereneras ei la resca gronda dad haver dabia tonnas gliet cun in tractament buca effectiv el cass ch'ina scharscha dil mied producius ei buca effectiva avunda.

2022

Ella HS ei vegniu montau in'ura da camond che pilotescha la funcziun dalla ventilaziun dalla halla e dil piertg da risvolver. Naven dallas 16.00 entochen las 9.00 vegn la HS buca ventilada ed il piertg da risvolver ei ord funcziun. Durant quei temps dat ei neginas immissiuns da friads ord la HS.

Ils 25 d'october 2022 han il caumenaschi dalla schigentera ed il president dalla CSSC visitau la serenera da Meiringen el cantun Berna. Leu ei vegniu priu investa dad ina schigentera da gliet cun negina aria sortenta tenor il tip da *Watropur*. Igl indrez ei fetg empermettents, drova denton fetg bia energia per scaldar l'aria da schigentar il gliet. La problematica cul deponer il gliet avon che quel vegn schigentaus ed era durant l'emplenida digl indrez fuss en nies cass buca sliigiada cun quei sistem. Pertuccont energia fuss in tal indrez mo rentabels cun producir sez l'energia necessaria. Per quei intent stuess vegnir construiu in implont solar pli grond, per exempel sil tetg dalla HS che stuess lu per quei intent survegnir in niev tetg pli ferm.

Facit

Tuttas stentas, emprovas ed investiziuns d'entochen ussa han buca purtau ina migliur marcanta dallas immissiuns da friads che savess esser supportabla pils vischins mulestai.

Ina pusseivladad dad eliminar ils friads ord l'aria sortenta dalla halla solara e dalla schigentera ad aria freida fuss in sistem da lavar l'aria che vegn applicaus tier differents process che caschunan friads. In tal indrez fuss per nossa schigentera cun dus differents indrezs da schigentar fetg complex e caschunass gronds cuosts da construcziun sco era da menaschi. Ord quellas raschuns ei in indrez da tal gener buca vegnius examinaus en detagl.

In grop schazetg muossa cuosts per la dismessa dil gliet cun lavar l'aria sortenta da sur 300 francs per tonna gliet pressegiau. Schebein in tal indrez funcziunass tiels indrezs dalla CSSC cun igl effect giavischau, sa vegnir giudicau endretg pér cu igl indrez ei construius. Eventualas remeduras sco gia experimentau avon onns extendidamein tier la schigentera ad aria freida savessan lu caschunar cuosts aunc pli aults.

baghetg cun schigentera ad aria freida, seniester silo da transport dil gliet ella fabrica da cement

schigentera ad aria freida

Il 7 d'october 2022 ha giu liug ina seduta cun dunna Nydegger dalla Scol'aulta specialisada dalla Svizra orientala da Rapperswil. Dunna Nydegger ha analisau la situaziun dalla schigentera a Zignau ed ha evaluau las pusseivladads co la CSSC savess dar damogn allas immissiuns da friads. Siu rapport che cuntegn in tschuppel propostas, co ins savess dar damogn als friads, conferma las constataziuns da quest rapport.

3. Alternativa per la dismessa dil gliet

L'alternativa per la dismessa dil gliet dallas vischnauncas colligiadas ei da transportar il gliet pressegiaus ella TRAC (Klärschlamm-Trocknungsanlage Chur) che sesanfla ella serenera da Cuera. Leu vegness quel lu schigentaus avon che vegnir barschaus ella fabrica da cement Holcim a Vaz Sut.

Tenor indicaziuns dil responsabel dalla TRAC ston ins quintar per la dismessa dil gliet per 2023 cun cuosts da 147.00 francs per tonna gliet pressegiau cun 30 % materia schetga.

Il transport dil gliet naven dalla serenera Zavrugia entochen ella TRAC custass ca. 44.00 francs per tonna. Per las autras sereneras ei quei prezi enzatgei pli aults respectiv pli bass.

Per la dismessa dil gliet pressegiaus ella TRAC a Cuera stuess pigl onn 2023 vegnir quintau naven dalla serenera Zavrugia cun cuosts totals da ca. **191.00 francs per tonna**.

Il cuosts per transportar, schigentar e barschar il gliet, sco ei vegn praticau actualmein, ein stai pigl onn 2022 **236.00 francs per tonna**. Igl augment dils prezis per l'energia vegn a procurar che quels cuosts vegnan egl avegnir a s'augmentar.

Cun ca. 400 tonnas gliet pressegiau per onn muntan ils cuosts supplementras per la CSSC visavi la TRAC gia oz annualmein rodund 18'000 francs.

In indrez da lavar l'aria sortenta dils dus indrezs da schigentar dalla CSSC caschunass in augment dils cuosts per la dismessa dil gliet entras la CSSC sin sur **300 francs per tonna** ed aschia aunc ina pli gronda differenza tier la varianta culla TRAC.

4. Conclusiun

Ina eliminaziun dils friads ei fetg custeivla e caschuna cuosts per la dismessa dil gliet entras la CSSC che ein la finala massiv pli aults che tier la dismessa dil gliet ella TRAC a Cuera. Era savess ordavon buca vegnir garantiu che las immissiuns da friads savessen vegnir eliminadas cumpletamein.

Il patratg ecologic che ha motivau all'entschatta ils responsabels da construir la schigentera solara da gliet Cadi astga alla fin bein effectuar cuosts pli aults che tier la varianta culla TRAC. Sche quels cuosts ein la finala bunamein il dubel dils cuosts per la dismessa dil gliet ella TRAC e sche la problematica dils friads sa buca vegnir sligiada per cumpleina cuntentientscha dils vischins, sto il schigentar il gliet dallas sereneras dalla Cadi entras la CSSC a Zignau vegnir mess en damonda.

5. Radunonza da delegai dils 14 da december 2022

La radunonza da delegai dalla CSSC dils 14 da december 2022 ei vegnida informada en detagl entras il caumenaschi dalla schigentera ed entras la suprastonza dalla CSSC sur dalla problematica dils friads e las consequenzas per la schigentera ed ha decidiu unanimamein ils suandont:

- Calar cul schigentar il gliet dallas sereneras dalla Cadi a Zignau e surdar la dismessa dil gliet anavos a mintga serenera dalla corporaziun.
- Dad incaricar la suprastanza dalla CSSC cullas preparativas e lavurs necessarias per calar da schigentar gliet a Zignau e culla dissoluziun dalla CSSC.
- Da clamar ina radunonza da delegai per decider la proposta da dissoluziun dalla CSSC per mauns dallas vischnauncas dalla corporaziun.

6. Lavurs preparatoricas ed informaziuns pertuccont la dissoluziun dalla CSSC

La suprastanza dalla CSSC ha suenter la radunonza da delegai dil december 2022 fatg las suandontas preparativas e sclariu ils fatgs relevants per mauns dalla radunonza da delegai dils 16.02.2023:

- Tenor scriver dils 13 da schaner 2023 dil marcau da Cuera san las vischnauncas dalla Cadi furnir lur gliet alla TRAC naven dad immediat. Il contract corrispudent vegn fatgs denter las singulas vischnauncas ed il marcau da Cuera. Ils termins da furnir il gliet a Cuera vegnan fixai denter las sereneras e la TRAC. Il prezi per tonna gliet furnius ella TRAC munta per 2023 147.00 francs per tonna (senza tpv). Vitier vegn il transport naven da mintga serenera entochen ella TRAC.
- Il gliet dallas sereneras che ei actualmein ella schigentera vegn schigentaus e dismiss sco tochen da cheu.
- Igl Uffeci da natira ed ambient (ANU) ei vegnius informaus che la Corporaziun schigentera solara da gliet Cadi duei vegnir sliada si e ch'il gliet duei suenter la dissoluziun dalla CSSC vegnir dismiss entras la TRAC a Cuera.
- Tenor igl Uffeci da natira ed ambient (ANU) ston las contribuziuns dil cantun e dalla Confederaziun pil project dalla schigentera solara da gliet Cadi buca vegnir pagadas anavos tier ina dissoluziun da quella, quei tenor igl art. 35 dalla lescha cantunala per la protecziun dallas auas.
- Pils singuls indrezs e baghetgs dalla schigentera duei vegnir tschercau ina sligiazion cun vender ni surschar quels alla serenera Zavràgia ni autruisa. Tut quei che sa buca vegnir duvrau vinavon ni vendiu sto vegnir dismiss entras la CSSC.
- Ils cuosts finals inclusiv eventuels recavs per indrezs e baghetgs vegnan reparti sillas sereneras respectiv las vischnauncas dalla CSSC tenor la media dils pagaments fatgs dallas sereneras ils davos 5 onns per la dismessa da lur gliet, gest tuttina sco tier la repartiziun dils cuosts annuals d'entochen ussa.

7. Proposta dalla radunanza da delegai dils 16.02.2023

La radunanza da delegai dalla CSSC dils 16.02.2023 ei vegnida informada entras la suprastanza en detagl davart ils fatgs e las raschuns sco era las proceduras necessarias per la dissoluziun dalla CSSC.

Sin fundament d'art. 46 dils statuts dalla Corporaziun schigentera solara da gliet Cadi propona la radunanza da delegai dils 16.02.2023 allas vischnauncas dalla corporaziun d'approbar la proposta dalla radunanza da delegai da dissolver la Corporaziun schigentera solara da gliet Cadi e dad incaricar la radunanza da delegai cullas lavurs necessarias.

8. Proposta

Sebasond sin las surmenziunadas ponderaziuns propona la suprastanza communal ed il cussegl da vischnaunca:

d'approbar la proposta dalla radunanza da delegai da dissolver la Corporaziun schigentera solara da gliet Cadi e dad incaricar la radunanza da delegai cullas lavurs necessarias.

Suprastanza communal Tujetsch

President communal
Martin Cavegn

Vicepresident communal
Guido Monn

Vischnaunca
Tujetsch

Lescha davart ils dretgs politics dalla vischnaunca Tujetsch

1. Situaziun da partenza

A caschun dalla votaziun all'urna dils 27 da november 2022 ha il pievel tuatschin approbau cun gronda maioritad la nova constituziun communal, la quala entra en vigur naven digl 1. da fenadur 2023. Sin fundament da quella midada eisi era necessari da reveder la lescha davart ils dretgs politics dils 17 da december 2010, la quala ei disponibla sin la pagina d'internet dalla vischnaunca (sut la rubrica nossa vischnaunca / leschas).

2. Adattaziuns essenzialas

L'actuala lescha davart ils dretgs politics ei vegnida revidida totalmein. La maioritad dallas determinaziuns han ins denton saviu surprendre cun pintgas adattaziuns redacziunalas ord questa lescha. Medemamein ei la lescha vegnida adattada al niev sistem politic, il qual consista denter auter ord la su-prastonza communal, la radunonza da vischnaunca e la votaziun all'urna. Damai che la nova constituziun preveda buca pli ils vischinadis sco gremis per far nominaziuns tier elecziuns, han ins era striaus las determinaziuns en connex cun tals. Impurtont da menziunar ei ch'ins ha migliurau la structura dalla lescha. La nova structura, la quala ei enviars la structura dalla veglia lescha pli surveseivla, meina il lectur meglier atras las tematicas corrispudentas.

La nova lescha cumpeglia ils suandonts capetels:

I. Determinaziuns generalas
II. Votaziuns ed elecziuns all'urna
III. Votaziuns ed elecziuns sin radunonza da vischnaunca
IV. Elecziuns dallas autoritads communalas
V. Determinaziuns finalas

Igl empren capetel cumpeglia las determinaziuns generalas.

El secund capetel ein las determinaziuns generalas per votaziuns ed elecziuns all'urna stipuladas. Cheu setracta ei dad artechels generals per la procedura da votaziuns ed elecziuns. Cheutier s'audan denter auter las suandontas tematicas: termin da votaziuns ed elecziuns, il biro electoral, l'avertura dallas urnas e survigilanza sco era il diever dil dretg da votar. L'incarica e la cumposiziun dalla cumissiun da verificaziun han ins cumpletau en quest capetel.

Il tierz capetel regla las votaziuns ed elecziuns sin radunonza da vischnaunca. La constituziun communal preveda numnadamein che la procedura arisguard votaziuns ed elecziuns seigi fixada en questa lescha. La cumissiun da baghegiar e la cumissiun da verificaziun vegnan eligidas naven dil proxim trienni 2023-2026 sin radunonza da vischnaunca.

La procedura tier las elecziuns dallas autoritads communalas ei fixada el quart capetel. Las determinaziuns generalas da quest capetel valan per las elecziuns all'urna e sin radunonza da vischnaunca. Vinavon cumpeglia quest capetel las determinaziuns specialas per las elecziuns all'urna. Perencunter ein las determinaziuns partenent las elecziuns sin radunonza da vischnaunca cuntenidas el tierz capetel. Tier las elecziuns dallas autoritads communalas han ins medemamein risguardau la midada che la su-prastonza communal sa convocar ina cumissiun per la tscherca da candidats. Impurtont da menziunar ei che quella cumissiun temporara sa far nominaziuns. Ella basegna denton per mintga nominaziun il consentiment da 15 votants respectivamein en tut 15 suttascripziuns.

3. Proposta

Sebasond sin las surmenziunadas ponderaziuns propona la suprastonza communal ed il cussegl da vischnaunca

d'approbar la revisiun totala dalla lescha davart ils dretgs politics dalla vischnaunca Tujetsch.

Suprastonza communal Tujetsch

President communal
Martin Cavegn

Vicepresident communal
Guido Monn

Annexa nr. 1:

- Lescha davart ils dretgs politics dalla vischnaunca Tujetsch

Vischnaunca
Tujetsch

**Lescha davart l'indemnisaziun
dallas autoritads communalas
e cumissiuns
dalla vischnaunca Tujetsch**

1. Situaziun da partenza

A caschun dalla votaziun all'urna dils 27 da november 2022 ha il pievel tuatschin approbau la nova constituziun communal, la quala entra en vigur naven digl 1. da fenadur 2023. Sin fundament da quella midada eisi era necessari da reveder il regulativ da salarisaziun per la vischnaunca Tujetsch, en il qual las indemnizaziuns per las autoritads communalas ein regladas.

Igl ei vegniu decidiu da menar atras ina revisiun totala, damai ch'ei dat fetg bia adattaziuns. Il regulativ ei bunamein 30 onns vegls e basegna pliras adattaziuns, seigi quei in augment dallas tariffas d'indemnizaziun al temps dad oz, midadas muort la nova constituziun sco era adattaziuns arisguard il sistem dall'indemnizaziun. Sin fundament dall'impurtonza dalla materia han ins decidiu da crear ina lescha cun talas determinaziuns.

2. Adattaziuns essenzialas enviers il vegl regulativ

Fixums e tariffas per l'indemnizaziun

Per fixar ils fixums e las tariffas han ins fatg cumparegliaziuns cun autras vischnauncas dalla Surselva. Quels ein uss cumparegliabels cun autras vischnauncas.

La midada essenziala ei ch'ils fixums dalla suprastanza communal sco era dils presidents dil cussegl da scola, dalla cumissiun da baghegiar e dalla cumissiun da gestiun ein vegni augmentai. Medemamein retscheiva il president dalla cumissiun da verificaziun da niev era in fixum. Tier las tariffas pil daner da seduta, per scriver il protocol e per las uras da lavur han ins medemamein fatg adattaziuns respectivamein augmentau al temps dad oz. Cheusut ein las midadas indicadas:

Indemnizaziun	Veglia tariffa	Nova tariffa
<i>Paga dil president communal</i>	Classa 23, scalem 8 (paga per in pensum da 100% - frs. 11'102.-)	Classa 23, scalem 14 (paga per in pensum da 100% - frs. 12'397.-)
<i>Fixum dils geraus</i>	frs. 8'860.-	frs. 14'000.- (4% augment suenter mintga perioda d'uffeci)
<i>Spesas pauschalas dils geraus</i>	frs. 1'660.-	tenor las spesas effectivas
<i>Fixum dil president dil cussegl da scola</i>	frs. 3'710.-	frs. 4'000.-
<i>Fixum dil president dalla cumissiun da baghegiar</i>	frs. 3'322.-	frs. 4'000.-
<i>Fixum dil president dalla cumissiun da gestiun</i>	frs. 1'108.-	frs. 2'000.-
<i>Fixum dil president dalla cumissiun da verificaziun</i>	frs. 0.-	frs. 200.-
<i>Sedutas tochen ina ura</i>	frs. 45.-	frs. 40.-
<i>Sedutas sur ina ura tochen duas uras</i>	frs. 45.-	frs. 70.-
<i>Sedutas sur duas uras entochen treis uras</i>	frs. 45.-	frs. 90.-
<i>Sedutas d'in miez di</i>	frs. 105.-	frs. 120.-
<i>Sedutas sur quater uras entochen sis uras</i>	-	frs. 180.-
<i>Sedutas d'in entir di (sur sis uras)</i>	frs. 200.-	frs. 240.-
<i>Uras da lavur</i>	frs. 28.-	frs. 35.-
<i>Scriver protocol</i>	frs. 50.-	frs. 120.-

President communal

Niev ei era che la suprastanza communal ha la cumpetenzza da fixar onn per onn il pensum da lavur dil president communal. Quei ei ina impurtonta e prudenta adattaziun, la quala possibilitescha d'augmentar l'incarica dil president cura ch'ei marschia bia ni da reducir tala, sche paucs projects ed affars ein sin rucca e quei sin basa dil program da lavur annual.

La classa da pagas pil president communal resta sco tochen da cheu – sulettamein il scalem vegn adattaus (naven da scalem 8 sin scalem 14). La classificaziun dalla paga dil president ei en autras vischnauncas semeglionta. La paga dil president communal cumpeggia l'indemnisaziun per tuttas sedutas ordinarias duront las uras da biro e las lavurs en connex cun tuts affars communsals cun excepziun dallas lavurs extraordinarias (enteifer ed ordeifer la vischnaunca).

Sch'il pensum da lavur dil president munta a dapli che 60%, van las indemnisaziuns pils mandats officials (per exempel commember dil cussegl d'administraziun energia alpina e dallas pendicularas ASS SA, presidi uffeci funsil) en cassa communal. Quella regulaziun ei vegnida stipulada aschia, damai ch'in pensum da lavur da varga 60% tonscha per era s'occupar cun tals affars, quei ch'ei tier in pli pign pensum da lavur buca il cass.

Suprastanza communal

Tier l'indemnisaziun dalla suprastanza communal han ins augmentau il fixum naven da frs. 8'860.- sin frs. 14'000.-. Quei augment ei succedius, damai ch'il fixum cumpeggia da niev l'indemnisaziun per tuttas sedutas da suprastanza e las radunonzas da vischnaunca. Actualmein vegnan quellas sedutas numnadamein registradas supplementarmein dils suprastonts. El vegl regulativ eisi buca stipulau el detagl tgei lavurs ch'ei cumpridas el fixum. Ord quei motiv han ins priu la caschun da cumpletar igl artechel 4 alinea 7 cun ina specificaziun da quellas lavurs. Ei setracta oravontut dallas lavurs en connex cun la preparaziun dallas sedutas dalla suprastanza communal, dallas lavurs pil rendaquen ed il preventiv sco era dad ulteriuras lavurs organisatoricas ed administrativas.

Niev ei era ch'il fixum d'in commember dalla suprastanza communal vegn augmentaus per 4% tier mintga perioda d'uffeci ch'el aschunta. Questa determinaziun fa segiramein senn, damai ch'in suprastont sa cun l'experiencescha sin palancau communal dad onn tier onn purtar en dapli savida, cussegls ed inputs eifer il gremi dalla suprastanza communal.

Sper las lavurs dil fixum san ils suprastonts aunc registrar ulteriuras lavurs supplementaras (alinea 8). Era quellas lavurs ein stipuladas el detagl. Cheutier s'audan telefons pli liungs, ir cun l'urna ils dis da votaziun sco era representar la vischnaunca a certas occurrenzas. Talas lavurs vegnan indemnisadas cun frs. 35.-/ l'ura.

Ina ulteriura midada ei ch'ils commembers dalla suprastanza communal vegnan segirai sur la cassa da pensiun, sche lur indemnisaziun totala survarga la summa da frs. 18'000.-. Quella midada vegn segiramein d'engrau alla suprastanza communal, damai ch'els ein engaschai en in pensum parzial da rodund 20% tier la vischnaunca.

Lavurs extraordinarias

Sper ils fixums cumpeggia la lescha da niev era in'indemnisaziun per tuttas lavurs extraordinarias. Ei setracta cheu denter auter da lavurs, las qualas vegnan prestadas sin incarica da cummissiuns communalas, dad ulteriuras autoritads communalas ed el rom da projects. Da temps en temps surpren in commember d'ina cummissiun ni dalla suprastanza communal lavurs conceptualas, per exempel el rom d'ina revisiun d'ina lescha ni lavurs da survigilanza el rom d'in project da construcziun. Ord quei motiv han ins cumpletau la nova lescha cun in artechel, il qual

regla las lavurs extraordinarias. Egl avegnir eisi previu che talas lavurs vegnan indemnidas supplementarmein cun frs. 35.- / l'ura. Avon ch'in commember d'in gremi communal sa denton exequir ina tala incumbensa, basegna el mintgamai il consentiment a scret dil president communal. Lez ei era obligaus da menar ina gliesta cun talas incumbensas, aschia ch'el ha era la survesta davart las expensas.

Spesas

Il vegl regulativ preveda spesas pauschalas per ils commembers dalla suprastonza communal (frs. 1'660.-). Tenor la nova lescha ein ils commembers da cumissiuns, dil cussegl da scola ed ils suprastonts obligai da registrar tut las spesas effectivas. Ina indemniziun pauschala da spesas vegn buca pli en damonda, damai che tala corrispunda buc ad in sistem transparent. L'indemniziun dallas spesas per viadis, tschaveras e surnotg ei reglada en detagl egl artechel 7.

Daner da seduta

Tochen oz vegnevan las sedutas tochen treis uras indemnidas cun frs. 45.-, sedutas d'in miez di cun frs. 105.- e sedutas d'in entir di cun frs. 210.-

Il sistem per l'indemniziun dallas sedutas ei vegnius surluvraus diltut. Per l'ina han ins augmentau l'indemniziun che corrispunda buca pli al temps dad oz. Per l'otra han ins fixau parameters d'indemniziun tenor la lunghezia dallas sedutas sco indicau cheusut:

- tochen ina ura: frs. 40.-;
- sur ina ura e tochen duas uras: frs. 70.-;
- sur duas e tochen treis uras: frs. 90.-;
- miez di (sur treis tochen quater uras): frs. 120.-;
- sur quater uras entochen sis uras: frs. 180.-;
- entir di (sur sis uras): frs. 240.-;

Registraziun dallas lavurs e sedutas

Tuttas cumissiuns ed il cussegl da scola inolteschan sco tochen da cheu lur rapports cun las lavurs e sedutas all'administraziun communal. Quels vegnan visai dil president da mintga gremi. L'inoltraziun succeda da niev buca mo mintga semester, mobein mintga quartal.

La suprastonza communal registrescha las lavurs supplementaras e las lavurs extraordinarias el sistem d'informatica Siemi. Questas lavurs ein d'indicar exactamein: specificaziun dallas lavurs e temps impundiu. Ils rapports da lavur vegnan silsuenter visai dil president communal.

3. Conclusiuns

La finamira dalla revisiun ei stada d'augmentar las tariffas d'indemniziun al temps dad oz e d'adattar la lescha alla nova constituziun communal. Cun questa caschun han ins gest specificau las lavurs, las qualas ein cuntenidas els fixums dils gremis comunals e reglau l'indemniziun dallas ulteriuras lavurs supplementaras ed extraordinarias. Aschia dispona la vischnaunca Tujetsch uss d'in niev e clar sistem d'indemniziun per las autoritads comunals, il qual duei survir pils proxims onns.

4. Proposta

Sebasond sin las surmenziunadas ponderaziuns propona la suprastonza communal ed il cussegl da vischnaunca

d'approbar la revisiun totala dil regulativ da salarisaziun per la vischnaunca Tujetsch.

Suprastonza communal Tujetsch

President communal
Martin Cavegn

Vicepresident communal
Guido Monn

Annexa nr. 2:

- Lescha davart l'indemnisaziun dallas autoritads communalas e cumissiuns dalla vischnaunca Tujetsch

Vischnaunca
Tujetsch

Elecziun dallas cumissiuns permanentas pil trienni 2023-2026

1. Tractanda : Elecziun dallas cumissiuns permanentas pil trienni 2023-2026

Situaziun da partenza

A caschun dalla votaziun all'urna dils 27 da november 2022 ha il pievel tuatschin approbau cun gronda maioritad la nova constituziun communal, la quala entra en vigur naven digl 1. da fevadur 2023. Sin fundament da art. 73 dalla nova constituziun communal valan las novas disposiziun per las elecziuns communalas per la perioda d'uffeci 2023-2026.

Sco stipulau egl artechel 35 lit. m dalla nova constituziun communal ha la radunonza da vischnaunca l'incumbensa d'eleger las cumissiuns permanentas. Quellas elecziuns san succeder cun maunpli, aschilunsch ch'ei ha buca dapli candidats che posts ch'ei d'occupar.

2. Propostas inoltradas

Cumissiun da baghegiar (4)

Bruno Caduff, Sedrun (veder)
Franz Decurtins, Bugnei (veder)
Ursin Schmid, Bugnei (veder)
Hubert Solèr, Zarcuns (veder)

Suppleants (2)

Marcus Munsch, Sedrun (veder)
Maurin Cavegn, Rueras (veder)

Cumissiun da verificaziun (3)

Flurina Deragisch, Bugnei (veder)
Rezia Giger, Selva (veder)
Guido Flepp, Rueras (veder)

5. Proposta

Sebasond sin las surmenziunadas propostas inoltradas propona la suprastonza communal d'eleger las surnumnadas persunas.

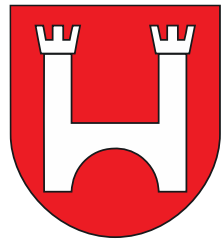
Suprastonza communal Tujetsch

President communal
Martin Cavegn

Vicepresident communal
Guido Monn

Vischnaunca
Tujetsch

Annexa nr. 1

**Lescha davart ils dretgs politics
dalla vischnaunca da Tujetsch**

**Approbada entras la radunonza da vischnaunca ils 2. da zercladur
Vigur: 1. da fenadur 2023**

TABLA DA CUNTEGN

I. Determinaziuns generalas

- Art. 1 Camp d'applicaziun
- Art. 2 Dretg subsidiar
- Art. 3 Register electoral

II. Votaziuns ed elecziuns all'urna

- Art. 4 Termin da votaziuns ed elecziuns
- Art. 5 Publicaziun
- Art. 6 Documentaziun
- Art. 7 Spediziun
- Art. 8 Biro electoral
- Art. 9 Cumissiun da verificaziun
- Art. 10 Diever dil dretg da votar
- Art. 11 Avertura dallas urnas e survigilonza
- Art. 12 Levgiaments dalla votaziun
- Art. 13 Votaziun ils dis precedents
- Art. 14 Dumbraziun
- Art. 15 Cedels da votar nunvaleivels
- Art. 16 Valeivladad dils cedels da votar tier elecziuns
- Art. 17 Fatschenta
- Art. 18 Protocol
- Art. 19 Publicaziun dils resultats

III. Votaziuns ed elecziuns sin radunonza da vischnaunca

- Art. 20 Votaziuns ed elecziuns

IV. Elecziuns dallas autoritads communalas

A. Determinaziuns generalas

- Art. 21 Demissiuns
- Art. 22 Propostas
- Art. 23 Temps d'elecziun
- Art. 24 Preparaziun dallas gliestas
- Art. 25 Acceptaziun dall'elecziun

B. Determinaziuns per las elecziuns all'urna

- Art. 26 Publicaziun e distribuziun
- Art. 27 Emprem scrutini/Pli absolut
- Art. 28 Secund scrutini
- Art. 29 Elecziun tgeua

V. Determinaziuns finalas

- Art. 30 Entrada en vigur

I. Determinaziuns generalas

Art. 1

Camp d'applicaziun ¹ Questa lescha regla las votaziuns ed elecziuns communalas sco era l'organisaziun dallas votaziuns ed elecziuns cantunalas e federalas, aschinavon ch'ei exista persunter buca prescripziuns cantunalas e federalas ligiontas.

² Las indicaziuns davart las personas, las funcziuns e las professiuns serefereschon sin omisduas schlatteinas.

Art. 2

Dretg subsidiar Aschinavon che questa lescha cuntegn buca prescripziuns divergentas, valan analog las prescripziuns cantunalas davart il diever dils dretgs politics.

Art. 3

Register electoral ¹ Vischinas e vischins che han il dretg da votar fuorman la cuminonza dils votants.

² La vischnaunca meina in register dils votants domiciliai en vischnaunca. Inscriziuns e cassaziuns vegnan fatgas automaticamein entras la controlla da habitonts. La tgira da quei register succeda a norma dallas prescripziuns vertentas dil cantun. Scadin votant sa prender investa da quel da tut temps.

II. Votaziuns ed elecziuns all'urna

Art. 4

Termin da votaziuns ed elecziuns ¹ Las votaziuns ed elecziuns han liug per regla la dumengia.

² Las votaziuns ed elecziuns duein sche pusseivel haver liug ensemen cun las votaziuns federalas e cantunalas.

³ Tier elecziuns succeda in secund scrutini per regla quater jamnas sunter l'emprema elecziun.

Art. 5

Publicaziun Votaziuns ed elecziuns ein d'annunziar sil pli tard 15 dis avon ch'ellas han liug egl organ da publicaziun official.

Art. 6

Documentaziun ¹ La documentaziun officiala cuntegn la legitimaziun da votar, la cuviarta da votaziun, il messadi cun eventualas annexas sco era ils cedels da votar.

² Il messadi sto cuntener las propostas per mauns dalla cuminonza dils votants ed ina informaziun objectiva dalla fatschenta.

Art. 7

Spediziun Ils votants ston obtener la documentaziun sil pli tard 15 dis avon il di da votaziun.

Art. 8

Biro electoral ¹ La suprastonza communal elegia in biro electoral; per regla treis commembers sco era ils gidonters necessaris e nominescha il president ed igl actuar dil biro. Ella sa era funcziunar senza sco biro electoral, excepieu tier las elecziuns dalla suprastonza communal.

² Il biro electoral constatescha il resultat dalla votaziun. El eruescha il total dils votants, dils cedels inoltra, dils cedels vits e nunvaleivels e tier mintga votaziun davart fatschentas il total dallas vuschs affirmativas e dallas vuschs negativas. Tier elecziuns eruescha el il total dallas vuschs valeivlas da mintga candidat.

³ Il biro electoral repassa ils cedels da votar e decida davart la valeivladad da cedels da votar e da vuschs.

Art. 9

Cumissiun da verificaziun ¹ La cumissiun da verificaziun secumpona da treis commembers e vegn eligida sin radunonza da vischnaunca. Ella seconstituescha sesezza.

² Ils resultats dallas votaziuns ed elecziuns communalas vegnan verificai dalla cumissiun da verificaziun. Il rapport dalla verificaziun vegn communicaus alla suprastonza communal e publicaus egl organ da publicaziun official.

Art. 10

Diever dil dretg da votar ¹ Ils votants ston emplenir ora il cedel da votar persunalmein ed a maun.

² Ils votants san votar all'urna ni per via da corrispondenza.

³ Il votar per via da corrispondenza sa succeder aschigleiti ch'ils votants han retschert ils documents da votaziun.

⁴ La suprastonza communal sa possibilitar cumpleinamein ni parzialmein la votaziun sin via electronica, aschinavon che las cundiziuns necessarias per registrar tut las vuschs sco era per garantir il secret da votaziun e per impedir surdiever ein ademplidas.

⁵ La suprastonza communal regla las modalitads dalla votaziun.

⁶ Substituziun ei mo lubida eifer las normas dil dretg cantunal.

Art. 11

- Avertura dallas urnas e survegionza
- ¹ La suprastanza communal fixescha il temps dall'avertura ed ils loghens nua che las urnas vegnan pustadas.
 - ² L'exposiziun dall'urna vegn mintgamai publicada egl organ da publicaziun official.
 - ³ Scadina urna sto vegnir surveglada da silmeins duas persunas, nominadas dalla suprastanza communal.
 - ⁴ Ils cedels da votar ston esser sil pli tard il di dalla votaziun allas 11.00 uras en Tgèsa communal.

Art. 12

- Levgiaments dalla votaziun
- A malsauns e mendus levgescha la suprastanza communal en concordanza cul dretg cantunal e federal igl ir a votar.

Art. 13

- Votaziun ils dis precedents
- La votaziun ils dis precedents al di da votaziun sedrezza tenor il dretg federal e cantunal.

Art. 14

- Dumbraziun
- La dumbraziun dils cedels da votar ha da succeder ladinamein suenter la serrada dallas urnas.

Art. 15

- Cedels da votar nunvaleivels
- ¹ In cedel da votar ei nunvaleivels sch'el:
 - a) ei buca officials;
 - b) ei buca emplenius ora a maun;
 - c) cuntegn indicaziuns disfamontas ni che tradeschan il votant.
 - ² Ina vusch ei buca valeivla sche:
 - a) la voluntad dil votant ei buca clara, en special sch'ina indicaziun dil candidat ei buca legibla ni buca sufficientamein determinabla;
 - b) ella secloma sin in num d'in candidat, ch'ei gia menziunaus.

Art. 16

- Valeivladad dils cedels da votar tier elecziuns
- Valeivels ein cedels da votar cun pli paucs nums che persunas ch'ei d'eleger. Medemamein ein cedels da votar valeivels cun pli biars nums che persunas ch'ei d'eleger. Ils davos nums vegnan denton strihai dil biro electoral e quei da giudem ensi e da dretg a seniester. Cedels da votar vits e nunvaleivels vegnan buca risguardai.

Art. 17

Fatschenta Ina fatschenta (project) ei approbada, sch'il diember dallas vuschs affirmativas survarga la mesadad dils cedels valeivels. Cedels da votar vits e nunvaleivels vegnan buca risguardai. Ein las vuschs ulivas, ei la fatschenta renviada.

Art. 18

Protocol Il biro electoral redegia in protocol davart il resultat da mintga votaziun ed elecziun. Quel ei da suttascriver dil president e digl actuar.

Art. 19

Publicaziun dils resultats ¹ Ils resultats da votaziuns ed elecziuns vegnan publicai egl organ da publicaziun official, avon Tgèsa communal e sin la pagina d'internet dalla vischnaunca.

² Tier elecziuns vegnan ils eligi informai a scret.

III. Votaziuns ed elecziuns sin radunonza da vischnaunca

Art. 20

Votaziuns ed elecziuns ¹ Las votaziuns vegnan fatgas cun maun pli. Ellas ein da far en scret, sch'ina quarta dils presents pretenda scrutini. Tier votaziuns cun maun pli decida il pli absolut da quels che voteschan. Ein las vuschs ulivas, ei la damonda renviada.

² Tier votaziuns cun scrutini vala il pli absolut dallas vuschs valeivlas. Cedels vits e nunvaleivels vegnan buca quintai. Ein las vuschs ulivas, ei la damonda renviada.

³ Elecziuns succedan medemamein cun maun pli aschinavon ch'ei ha buca dapli candidats che persunas ch'ei d'eleger ni sch'ina quarta dils presents pretenda buca scrutini.

⁴ Tier elecziuns sin radunonza da vischnaunca ein era persunas eligiblas, las qualas ein buca vegnidadas proponidas respectiv buca indicadas sin la gliesta da candidats.

⁵ Tier elecziuns vala il pli relativ. Tier il medem diember da vuschs decida la sort.

IV. Elecziuns dallas autoritads communalas

Determinaziuns generalas

Art. 21

Demissiuns Scadin commember d'ina autoritad communal ni d'ina cumissiun ha d'inoltrar sia demissiun en scret all'administraziun communal sil termin fixaus egl organ da publicaziun official.

Art. 22

- Propostas
- ¹ Gruppas da silmeins 15 votants san far nominaziuns da candidats per scadin post che stat en elecziun.
 - ² La cumissiun, la quala sa vegnir convocada per la tscherca da candidats, ei era legitimada da far nominaziuns. 15 votants ston dar lur consentiment per mintga nominaziun.
 - ³ Tuttas propostas ein da far sil termin fixaus egl organ da publicaziun official. La suprastanza communal ei obligada da publicar ad uras il termin dalla serrada da propostas. Las propostas ein da far en scret e d'inoltrar all'administraziun communal. Ina proposta astga buca cuntener dapli candidats ch'il diember da posts libers. Ils candidats ston mintgamai vegnir indicai cun num e prenum, onn da naschientscha, liug e professiun. Officials che seretilan buca valan sco proponi. Mintga vischin proponiu sto vegnir orientaun dil sutsignau dalla gliesta, ch'el vegni proponius sco candidat per in u l'auter uffeci.
 - ⁴ L'administraziun communal tarmetta sin giavisch a gruppas ed uniuns ina gliesta cun il diember dils posts vacants. Scadina proposta sto vegnir inoltrada cun la gliesta officiala. Sin quella gliesta eis ei era nudau tuttas indicaziuns pertuccont l'annunzia dils candidats. Quella gliesta duei denter auter era cuntener il termin d'annunzia e l'obligaziun ch'igl ei dad orientar persunalmein il proponiu. Il sutsignau dalla gliesta atesta ch'el hagi informau ils proponi.
 - ⁵ Seresulta ei a caschun dalla purificaziun dallas gliestas ch'ei ha buca avunda candidats pils posts vacants, sa il termin d'annunzia vegnir prolungius.

Art. 23

- Temps d'elecziun
- Las elecziuns communalas han per regla liug el decuors dil secund quartal.

Art. 24

- Preparaziun dallas gliestas
- L'administraziun communal purifichescha las propostas inoltradas. Munconzas vegnan cumpletadas en collaboraziun cun quels che han signau la proposta. Silsunter vegnan las gliestas definitivas dils candidats preparadas. Arisguard la successiun dils nums decida igl alfabet. Ils candidats veders vegnan indicai sco tals.

Art. 25

- Acceptaziun dall'elecziun
- Tgi che refusescha ina elecziun sto comunicar quei a scret enteifer treis dis suenter haver obteniu la comunicaziun all'administraziun communal. Cass cuntrari vala l'elecziun per acceptada.

Determinaziuns per las elecziuns all'urna

Art. 26

- Publicaziun e
distribuziun
- ¹ Las gliestas da candidats vegnan publicadas egl organ da publicaziun official e repartidas a mintga votant. Il medem mument obtegn mintga votant ils cedels d'elecziun vits.
 - ² Mo cedels officials valan sco cedels da votar. Mintga votant indiche-scha sin quels ils candidats ch'el vul eleger.
 - ³ Eligiblas ein era persunas che figureschan buca sin las gliestas da candidats. Cumulaziun ei buca lubida.

Art. 27

- Emprem
scrutini
Pli absolut
- ¹ Eligida egl empren scrutini en suprastanza communal ei quella persuna che contonscha il pli absolut. Il diember total da tuttas vuschs valeivlas da candidats vegn dividius tras il diember dubel da posts libers. La proxima cefra entira pli aulta ei il pli absolut.
 - ² Sche dapli persunas han contonschiu il pli absolut che posts vacants, ein quellas persunas eligidas che han contonschiu las biaras vuschs.
 - ³ Tier vuschs ulivas decida la sort entras il biro electoral.
 - ⁴ Per l'elecziun dalla cumissiun da gestiun e dil cussegl da scola vala dall'entschatta enneu il pli relativ.

Art. 28

- Secund scrutini
- ¹ Sch'ina elecziun reussescha buca tier elecziuns singulas ni sche pli paucs candidats ein eligi che quei ch'igl ei d'eleger tier elecziuns cumplessivas, vegn ei fatg in secund, scrutini liber. En quel ein ils candidats che contonschan las biaras vuschs eligi (pli relativ).
 - ² Persunas buca eligidas egl empren scrutini san seretrer.
 - ³ Al secund scrutini san era candidats separticipar che han buca priu part agl empren scrutini. Gruppas da silmeins 15 votants san far novas propostas.
 - ⁴ Il secund scrutini ei d'annunziar sil pli tard siat dis avon il termin d'elecziun egl organ da publicaziun official.

Art. 29

- Elecziun tgeua
- El secund scrutini ei ina elecziun tgeua pusseivla, aschinavon ch'ei vegn buca annunziou dapli candidats che posts vacants. La suprastanza communal regla la procedura.

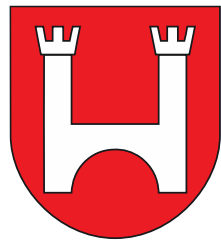
V. Determinaziuns finalas

Art. 30

Entrada en
vigur

¹ Questa lescha ei vegnida approvada entras la radunonza da vischnaunca ils 2. da zercladur e passa en vigur igl 1. da fenadur 2023.

² Cun l'entrada en vigur da questa lescha ein tuttas prescripziuns che stattan en cuntradicziun cun las novas determinaziuns cassadas, en special la lescha davart ils dretgs politics dalla vischnaunca da Tujetsch dils 17 da december 2010.

Vischnaunca
Tujetsch

Annexa nr. 2

Lescha davart l'indemnisaziun dallas autoritads communalas e cumissiuns dalla vischnaunca Tujetsch

Questa lescha sebasa sin la constituziun communal dil 01-07-2023.

Art. 1

Intenziun	¹ Questa lescha normescha l'indemnisaziun dils commembers dad autoritads communalas e da cumissiuns sco era d'ulteriurs funcziunaris dalla vischnaunca Tujetsch che han da principi il dretg sin ina indemnisaziun per lur lavur, nun che prescripziuns specialas stipuleschien enzatgei auter. ² L'indemnisaziun duei esser adequata all'incarica ed al temps impundiu. Ils titulars d'in mandat ein obligai da tener il temps e las spensas en ina rama comensurada all'impurtonza dalla funcziun digl uffeci.

Art. 2

Egualitad dallas schlatteinas	Funcziuns officialas ed indicaziuns professiunalas en questa lescha serefereschian ad omisduas schlatteinas.

Art. 3

Principi Dall'indemni- saziun	L'indemnisaziun secumpona d'in daner da seduta sco era dad indemnisaziuns tenor uras e spensas. Supplementarmein vegnan certs uffecis indemnissai cun in fixum.

Art. 4

Indemnisaziun dalla suprastonza communalas	¹ La lavur dalla suprastonza communalas vegn calculada suandontamein: ▪ President communal: max. 80% dil temps da lavur usitau;▪ Commember dalla suprastonza: en media tochen 20% dil temps da lavur usitau. ² Il temps d'engaschament dil president communal munta a 60%. Entras conclus dalla radunonza da vischnaunca sa quei pensum vegnir alzaus mintgamai per la durada d'in onn tochen sin max. 80% sche las fatschentas pretendan quei. ³ Il president communal vegn indemnissaus tenor la classa 23, scalem 14 dalla scala dallas pagas dil cantun Grischun resp. dalla vischnaunca da Tujetsch. Annualmein vegn il fixum adattaus cun in alzament d'in scalem tenor la scala da pagas dalla vischnaunca da Tujetsch entochen al scalem maximal dalla classa 23. ⁴ Il fixum dil president communal cumpeggia l'indemnisaziun per tuttas sedutas ordinarias duront las uras da biro e las lavurs en connex cun tuts affars communalas cun excepziun dallas lavurs extraordinarias (enteifer ed ordeifer la vischnaunca). ⁵ Tier in pensum da lavur dil president communal da varga 60% van tuttas indemnisaziuns per mandats officials en num dalla vischnaunca en cassa communalas.

⁶ Il vicepresidente survegn per sia funcziun negina indemnizaziun supplementara. El cass ch'in remplazzament urgent dil president communal cuozza pli ditg che 30 dis senza interrupziun, vegn il vicepresidente indemnissaus proporziunalmein tenor la medema classa da pagas sco il president communal. En in tal cass vegn il scalem dalla classa da pagas fixaus sin fundament dils onns d'uffeci dil vicepresidente.

⁷ Igl engaschament fundamental dils ulteriurs suprastonts vegn indemnissaus cun la summa annuala da frs. 14'000.-. Mintga perioda d'uffeci ch'in commember da suprastanza aschunta, vegn indemnissada cun in augment da 4%. El fixum dalla suprastanza communal ei l'indemnizaziun per las suandontas lavurs cuntenuida:

- lavurs da preparaziun per las sedutas dalla suprastanza communal: preparar tractandas, collaborar tier l'elavuraziun da messadis, sepreparar sin las sedutas;
- sedutas dalla suprastanza communal durant las uras da biro;
- participaziun e tenor basegns lavurs da preparaziun per las radunonzas da vischnaunca;
- lavurs en connex cun il rendaquen ed il preventiv: organisar cefras e redegger texts eav.;
- semplas lavurs d'organisaziun e d'informaziun: per exempel informar e surdar incaricas, far giu terminis eav.;
- visar quens, sutscriver brevs, contracts e lubientschas;
- tuttas sedutas che han liug en connex cun las lavurs menziunadas cheusura;
- telefons sut 10 minutas: sclariments, informaziuns eav.

⁸ Las suandontas lavurs ein buca cuntenuidas el fixum dils commembers dalla suprastanza communal:

- telefons sur 10 minutas: contractivas, affars cumplexs, problematicas eav.;
- lavurs en connex cun votaziuns all'urna;
- representaziuns politicas e culturalas: prender part ad occurrenzas;
- ulteriuras incaricas ch'ei buca d'attribuir al fixum e che vegnan buca classificadas sco lavurs extraordinarias (art. 6).

Quellas lavurs san ils suprastonts registrar sco lavurs supplementaras, las qualas vegnan indemnissadas cun frs. 35.- per ura.

⁹ Las sedutas dalla suprastanza communal, las qualas ein buca cuntenuidas el fixum, vegnan indemnissadas tenor las determinaziuns da questa lescha (art. 8).

¹⁰ Ils commembers dalla suprastanza communal ein segirai tier la cassa da pensiun, aschigleiti che lur indemnizaziun digl entir onn survarga la summa da frs. 18'000.-.

Art. 5

Indemnisaziun dallas ulteriuras cumissiuns e dil cussegl da scola	¹ Ils fixums pils presidis dils gremis indicai cheusut vegnan fixai suandontamein:	
	▪ president dil cussegl da scola	frs. 4'000.-
	▪ president dalla cumissiun da baghegiar	frs. 4'000.-
	▪ president dalla cumissiun da gestiun	frs. 2'000.-
	▪ president dalla cumissiun da verificaziun	frs. 200.-
	² El fixum pils presidis dil cussegl da scola, dalla cumissiun da baghegiar, dalla cumissiun da gestiun e dalla cumissiun da verificaziun ein tuttas lavurs da preparaziun per las sedutas ordinarias cuntenidas (preparar sedutas, scriver tractandas, studi da documents). Tuttas ulteriuras lavurs e sedutas san ils presidents nu dar supplementarmein.	
	³ Las lavurs dils organs indicai cheusura e dallas ulteriuras cumissiuns permanentas, vegnan indemnisadas cun frs. 35.- per ura e las sedutas tenor las determinaziuns da questa lescha (art. 8).	

Art. 6

Lavurs extra- ordinarias	¹ Sco lavurs extraordinarias valan sulettamein lavurs che vegnan prestadas sin incarica speciala d'organs, da cumissiuns ed autoritads communalas sco era el rom da projects.
	² Per l'execuziun da lavurs extraordinarias basegna il singul titular d'in mandat mintgamai il consentiment a scret dil president communal, il qual meina ina survesta davart tuttas lavurs extraordinarias.
	³ Las uras ch'ein d'impunder per lavurs extraordinarias, vegnan indemnisadas cun frs. 35.- per ura.

Art. 7

Spesas	Per viadis, cuost e loschi ordeifer la vischnaunca vegn restituiu las spesas tenor l'ordinaziun per il persunal dil cantun Grischun e per cuosts supplementars ils cuosts effectivs.

Art. 8

Daner da seduta	Ils commembers dalla suprastonza communal, da cumissiuns e dil cussegl da scola sco era delegai obtegnan per las sedutas suandontas indemnisaziuns: ▪ tochen ina ura: frs. 40.-;▪ sur ina ura e tochen duas uras: frs. 70.-;▪ sur duas e tochen treis uras: frs. 90.-;▪ miez di (sur treis tochen quater uras): frs. 120.-;▪ sur quater uras entochen sis uras: frs. 180.-;▪ entir di (sur sis uras): frs. 240.-;

Art. 9

Daner da protocol

¹ Il protocollist survegn per scadin protocol ch'el ha l'obligaziun da scriver ina indemnizaziun da frs. 120.-.

² L'indemnizaziun per protocol vala per emploiai communals mo aschilunsch ch'il protocol sto vegnir scretts ordeifer il temps da lavur regular (survetsch accessori).

Art. 10

Lavur cumina

L'indemnizaziun per la lavur cumina sco era quella per funcziunaris casuals vegn fixada dalla suprastonza communal.

Art. 11

Controlla da cass dispiteivels

¹ Ils rapports da lavur e da sedutas sco era ils quens da spesas ein d'inoltrar dils titulars d'in mandat mintga quartal all'administraziun communal e vegnan visai dil president dil gremi corrispudent.

² Ils commembers dalla suprastonza communal ein obligai da registrar las lavurs supplementaras e las lavurs extraordinarias (exacta specificaziun dallas lavurs, temps impundiu) sco era lur spesas el sistem d'informatica corrispudent.

³ En cass dispiteivels decida la suprastonza communal partement l'indemnizaziun dallas lavurs supplementaras e lavurs extraordinarias.

Art. 12

Adattaziuns dalla carischia

Las indemnizaziuns vegnan adattadas alla carischia, sch'igl index naziunal dils cuosts da consuments semida per 10 puncts. Termin ei mintgamai igl emprem da schaner (stan december 2020: 100 puncts / basa da quintar: stan dils puncts pil datum d'entrada en vigur dalla lescha). La tariffa vegn rundada sin francs entirs.

Art. 13

Approbaziun e vigur

¹ Questa lescha ei vegnida approbada entras la radunonza da vischnaunca ils 2. da zercladur. Ella entra en vigur retroactiv sin igl emprem da schaner 2023.

² Cun l'entrada en vigur da questa lescha vegnan tuttas prescripziuns che stattan en cuntradicziun cun ella cassadas, specialmein il regulativ da salarisaziun per la vischnaunca Tujetsch dils 25 da schaner 1995.